



## Besöksförvaltning i Fulufjället

Både lokalt och nationellt finns det målsättningar att stötta den lokala tillväxten genom att öka tillgänglighet och antalet besökare i nationalparkerna i Sverige och Norge. Detta förutsätter en god besöksförvaltning i hela Fulufjället, oberoende av riksgrensens. Fulufjällsprojektet har arbetat fram ett förslag på en gemensam strategi som kommer att utgöra ett viktigt förvaltningsverktyg för att nå dessa målsättningar.

### Så har vi tagit fram besöksstrategin

Arbetet med en besöksstrategi genomfördes av Länsstyrelsen i Dalarnas län och Nationalparksstyret för Fulufjället inom interregprojektet ”Gemensam besöksförvaltning för Fulufjällets Nationalparker” som pågick mellan 2015–2018. Besöksstrategins mål och strategier grundas på en gedigen nulägesanalys, och en rad rapporter och arbetsmöten:

- 2014** Företagarenkät med 20 djupintervjuer.
- 2014–2016** Besökarundersökning i Fulufjällets nationalparker.
- 2017–2018** Kulturminnesinventering i Fulufjällets nationalparker.
- 2017** Sårbarhetsanalyser av Fulufjällets nationalparker.
- 2017** Budskapsplattform för Fulufjällets nationalparker.
- 2017–2018** Två referensgruppsmöten.
- 2017** Två dialoggruppsmöten.
- 2018** Byamöten i Särna och Ljördalen.
- 2016–2017** Forskarseminarier med tema geologi och tema framtidens besökare.
- 2018** Studieresa till Tyskland.

### Vår analys av Fulufjällets nationalparker:

- Viktig å bevare det urörte och lite menneskepåverkade preget i Fulufjället, samtidig opprettholde verneverdier som viktige hekke-, yngel- og leveområder for sårbare og sjeldne arter som er avhengig av store og inngrepsfrie områder.
- Naturlig å opprettholde dagens innfallsporter i stort, og i tillegg utvikle Bråtafallet som en innfallsport på norsk side. Videre opprettholde informationspunktene vid Ugglan och Lomkällan.
- Etablere og synliggjøre attraktive besøksmål og tilrettelegge for både korte og lengre vandringer i Fulufjället.
- Med god tilrettelegging ved utvalgte områder vil det helhetlige Fulufjellet tåle et større antall besøkende.
- Utarbeide et omforent budskapet/kjennetegnet for det helhetlige Fulufjellet som kan benyttes på diverse informasjonsflater.
- Behov for kompetente guider, kommersialiserte foretak som utøver guiding, utvikling av nye besøksmål basert på lokal kulturhistorie, geologisk og riksgrensa, bedre utnyttelse av hytter og andre bygninger i og utenfor parkene og utvikling av vinterturisme med blant annet aktiviteter som ski, hundespenn og truger.
- Utfordring: fravær av overnattingssteder med høy standard, få aktører som i dag utnytter seg av Fulufjellet kommersielt, komplisert og dyrt for foretak å få de nødvendige tillatelser til å gjennomføre diverse aktiviteter i Fulufjellet-S, fraværet av kollektivtilbud i randsona til Fulufjellet.
- Det pekes ut et utvalg områder/strekninger som kan være interessante i forhold til tilrettelegging for verdiskaping og de besøkende, samt videre utvikling basert på natur- og kulturverdier.
- Det er etterspurt mer informasjon ved innfallsportene, henvisningsskilt og veiskilt, kart, turforslag og beskrivelse av spesielle attraksjoner. Fulufjellet ønsker flere besøkende velkommen inn i området.
- Ved å fremheve nasjonalparkene som «juveler» vil lokalsamfunnet og reiselivsbedrifter kunne profitere på parkenes profiler som et grunnlag for verdiskaping gjennom produktutvikling.

## Besøksstrategins mål

### Verneverdier

Øke forståelsen for vernet og for verne- og kulturverdiene, blant lokalbefolkning og besøkende, og sikre at disse verdiene ikke blir påvirket negativt av besøkende.

- Kanalisere besøkende, først og fremst til områder som kan tåle høyt besøkstrykk.
- Skape gode ambassadører for Fulufjellet gjennom å formidle kunnskap om natur- og kulturarv i verneområdene slik at flest mulig får en forståelse for, innsyn i og opplevelse av områdets kvaliteter.

### Verdiskaping

Øke antall besøkende som blir lengre i og i randsona til Fulufjellet og bidra til att skape vekst og positiv utvikling for det lokale næringslivet.

- Øke kunnskap om-og synlighet av Fulufjellets nasjonalparker.
- Rolleavklaring og samordning i forhold til næringsliv generelt og reiseliv.
- Skapa fler reiseanledninger til Fulufjellet, gjennom å informere og etablere/videreutvikle besøksmål/attraksjoner i fokusområdene/soneringen.

### Besøkende

Bidra til att de besøkende får en god totalopplevelse av oppholdet i randsonen og på turen i Fulufjellets nasjonalparker.

- Sikre gode opplevelser for de besøkende gjennom høy kvalitet på tilretteleggingen og informasjonen på alle møtepunkt mellom besøkende og Fulufjellet.
- Utarbeide et felles budskap/merkevare for Fulufjellets nasjonalparker som løfter frem det spesielle med Fulufjellet.



## Fokusområden

### Fokusområde 1

Njupeskår er hovedinnfallsport for hele Fulufjellet. Høy grad av tilrettelegging, eksponering og informasjon om det helhetlige Fulufjellet.

**Målgruppe:** Barnefamilier, funksjonsnedsatte, undervisning, guiding, utstilling, lavterskeltilbud med mulighet for mer utfordring.

### Fokusområde 4

Et lavterskeltilbud for de aller fleste, nært vei, framkommelig med barnevogn, sykkel og trolig rullestol.

**Målgruppe:** Barnefamilier, skoleklasser, undervisning/ guiding, topttur, lavterskeltilbud med mulighet for mer utfordring.

### Fokusområde 2

Interessant skogsmiljø med skogfaglige verneverdier og kryssinger av riksgrensa. Lav eksponeringsgrad og enkel grad av tilrettelegging.

**Målgruppe:** Natur- og kulturinteresserte, undervisning/ guiding, grensekryssing.

### Fokusområde 3

Spennende kulturhistorie, geologi og Altarringen. Tilrettelegging for økt besøk. Middels eksponeringsgrad og enkel grad av tilrettelegging.

**Målgruppe:** Natur-/kultur- og geologiinteresserte, eventurlystende.

### Fokusområde 5

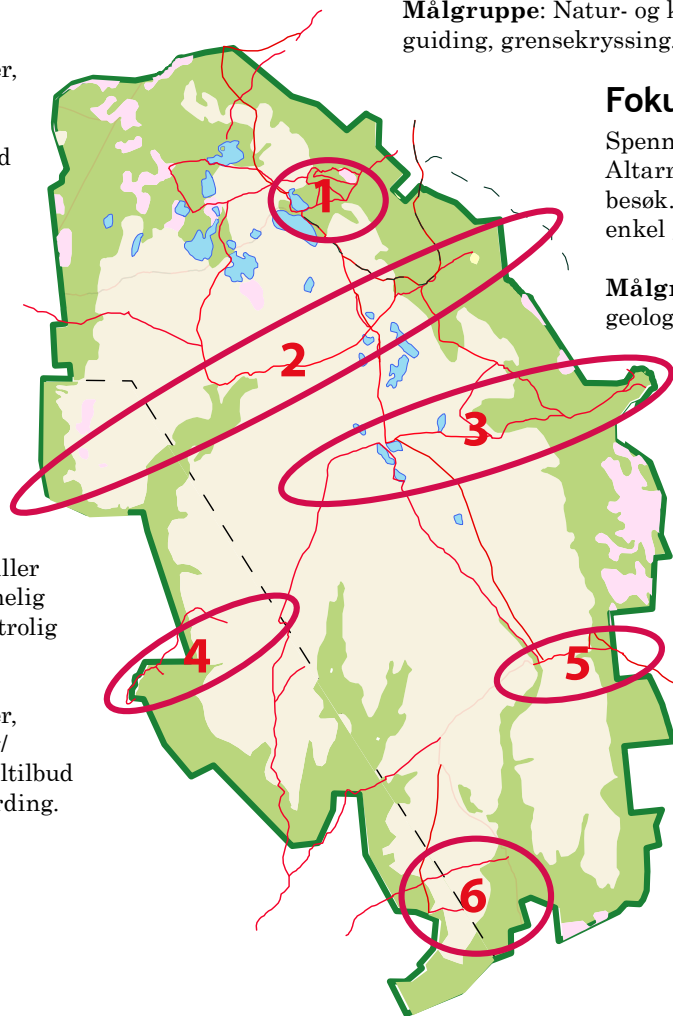
Interessante kulturhistorie.

**Målgruppe:** Natur- og kulturinteresserte, familier. Kort vandring.

### Fokusområde 6

Huvudinnfallsporten for Fulufjellet-N. Tilrettelegging og informasjon med høy kvalitet. Kort vandring/rundtur med riksgrensa som besøksmål.

**Målgruppe:** Barnefamilie, lavterskeltilbud, grensekryssing.



### Urval av planerade åtgärder 2018-2020

- Gjøre entreene mer attraktive og informative.
- Oppmerking av utvalgte grenseoverskridende stier knyttet til fokusområdene.
- Ledmarkera och vägvisa kortare vandringssslinger vid entreerna.
- Utarbeide informasjonsmateriell og kartbrosjyrer tilpasset det helhetlige Fulufjellet.
- Formidle informasjon om Fulufjellet N gjennom naturum Fulufjället.
- Bidra økonomisk og med kunnskap om nasjonalparkene i vertskapskurs og guidekurs.
- Certifisering av turistforetag.
- Årligen genomföra Fulufjällsseminarium och gränsregionala företagarträffar.
- Bilda ett samverkansforum som følger opp besöksstrategin och utveklar produkter.
- Samarbeta med destinationsbolagen kring marknadsföring.
- Samarbete kring informationsaktiviteter för lokalbefolkningen.
- Tilrettelegge/forsterke for økt ferdsel ved Storbekkasen- Brynflået og Bråtafallet.
- Erstatte gamle infoplakater og skilt med nye jf. merkevarene.
- Gjennomgang og fornyeing av henvisningsskilt som leder besøkende i og til parkene.
- Bättre samverkan och snabbare beslut vid tillståndsfrågor.

# Fulufjället

Fulufjället ligger på gränsen mellan Sverige och Norge i Älvdalens kommun respektive Trysil kommun. Fjället är skyddat som nationalpark på båda sidor om gränsen. Den svenska nationalparken bildades 2002 och är 385 km<sup>2</sup>. I Norge blev området nationalpark 2012 med en yta av 82 km<sup>2</sup>. Större delen av de båda nationalparkerna är kalvfjäll och fjällhed.

## Detta är unikt med Fulufjället

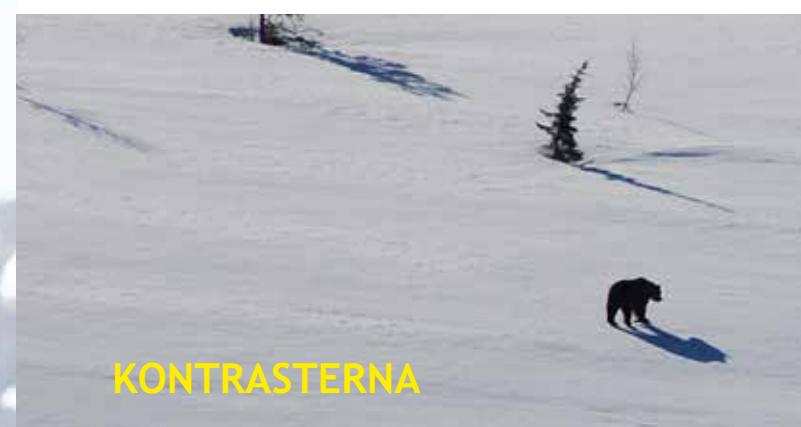
Följande påståenden om Fulufjällets nationalparker har inspirerat oss i arbetet med att ta fram budskap.

- Stora, sammanhängande relativt orörda fjäll- och skogsområden i en annars hårt brukad region.
- Unik geologi med en högplatå av sandsten.
- Leder som löper över och binder samman fjällområdet utan att hindras av nationsgränsen.
- Lång och nationsgemensam kulturhistoria.
- Centralt beläget mellan stora naturreservat och skidanläggningar.
- Unik flora på grund av på den näringsfattiga marken och att marken inte betas av renar.
- Mycket lättillgängligt, både när det gäller att komma till parkerna och att vistas i dem.
- Två nationalparker på ett och samma fjäll.
- Fulufjället är ett av de viktigaste områden för den växande björnpopulationen i Norge.

# Budskap

Budskapet för nationalparkerna måste anknyta till områdets stora kontraster (lättillgängligt och samtidigt vilt), stillheten, riksgränsen, vildmarksprägel, gammelskog, björneland, ett fjäll – två nationalparker och kulturhistoria tvärs över gränsen.

En budskapsplattform för Fulufjällets nationalparker har tagits fram. Tanken är att alla som kommunicerar Fulufjället låter sig inspireras av budskapsplattformen. Det går att skapa en rad olika budskap utifrån de föreslagna temaområden som alla är relevanta. Använd dem enskilt, eller kombinerat.



## Fulufjället i korthet

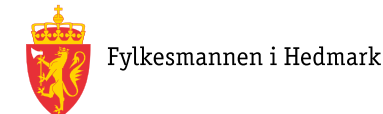
"Fulufjället är unikt! Här upplever du en tillgänglig vildmark i två nationalparker, bara några timmar från vardagen. Gammelskogarna, vattenfallen och den ofantliga fjällplatån av vindpinad sandsten kommer att förändra din bild av den nordiska naturen. Och kanske bilden av dig själv."

Länsstyrelsen Dalarna  
79184 Falun

Läs mer här: <http://www.nasjonalparkstyret.no/Fulufjellet/>

Foto: Tore Stengrundet (björn), Trygve Opseth (Storfura, höstfjäll)

Övriga bilder: Länsstyrelsen i Dalarnas län



Besöksstrategi  
**Fulufjällets nationalparker**

